

SCHADE IN DE

SNEEUW

Wat is er mooier voor een advocaat dan een juridisch specialisme te combineren met een hobby? Stephan Wijnkamp doet dat: als fanatiek bergbeklimmer en gediplomeerd skileraar behandelt hij in Oostenrijk letselschadezaken als gevolg van ski- en bergsportongevallen.

DOOR MICHEL KNAPEN FOTO'S LUCIA RASHID

Het is nog vroeg in de ochtend als Stephan Wijnkamp het *Oberlandesgericht* in Innsbrück verlaat. Zojuist heeft hij een Nederlandse man verdedigd die betrokken is geraakt bij een skistrafzaak. Door roekeloos te skiën heeft hij een ander verwond en moet nu op de blaren zitten. Ter plekke doet Wijnkamp een poging om de strafeis om te zetten in een *Diversión*, een soort transactie die niet leidt tot een strafblad.

Als Wijnkamp het gerechtsgebouw uitkomt, is het nog stil in Innsbrück, de hoofdstad van Tirol. Het winkelend publiek moet nog op gang komen, en door het rustige verkeer duurt de autorit naar Wijnkamp's kantoor in het stadje Imst niet meer dan een half uur. Onderweg wijst hij naar buiten: die steile rots is een mooie oefenwand, daar vliegt een reddingshelikopter en als je ver kijkt, zie je de skischans van het fraaie dorpje Stams, waar veel schansspringers hun opleiding hebben gehad. En op de hoger gelegen gedeeltes van de Alpen zijn de skipistes open.

Het zijn bijzondere observaties van een advocaat. Of juist niet? De bergen van Oostenrijk kennen risico's, en waar risico's zijn, daar zijn advocaten. Risico's doordat je niet altijd weet wat er onder de sneeuw ligt, zodat je kunt vallen. Risico's dat pistes niet altijd overzichtelijk zijn, zodat er botsingen kunnen plaatsvinden. Dat overkomt ook onervaren Nederlanders, die – vaak met de nodige bravoure of na een biertje – wel eventjes zo'n piste willen nemen. Het skiklasje is voor de beginnelingen, velen slaan dat graag over en lopen dan al snel een gebroken been op. Ga je zelf onderuit, dan is het vaak eigen schuld. Maar net zo vaak wordt een ander onderuit geskied. Dan is er

BUITENNICHIG

De rubriek Buitennichig besteedt aandacht aan bijzondere rechtsgebieden en de beoefenaars daarvan. Deze keer het ski- en bergsportrecht.

een slachtoffer en een aansprakelijke partij. Dan komt het letselschaderecht om de hoek kijken en – in Oostenrijk – vaak ook het strafrecht. En als het slachtoffer een Nederlander of Belg is, dan staat Stephan Wijnkamp klaar om hem door het Oostenrijkse skirecht te loodsen.

BELASTINGCONSTRUCTIES

Skileraar worden, dat leek hem wel wat. Altijd in de bergen, in de sneeuw en in zijn vrije tijd skiën in de meer afgelegen gebieden, in de verlatenheid en de stilte. Maar scholier Stephan Wijnkamp, afkomstig uit Roosendaal, kiest begin jaren tachtig toch braaf voor een veilige studie rechten in Tilburg. In 1987 studeert hij daar af als fiscaal jurist. Het buitenland blijft echter trekken en hij gaat over de grens kijken. Beroepsmatig dan. In Nederland werkt hij voor (dan nog) PriceWaterhouse en BDO, zet vervolgens een eigen belastingadvieskantoor op en concentreert zich op de internationale belastingpraktijk. Zijn cliënten zijn voornamelijk (vermogende) Nederlanders die naar België verhuizen, om daar te genieten van een fiscaal gunstiger regime. Dat loopt goed, totdat er vanuit de politiek steeds meer kritiek komt op belastingparadijzen en deze fiscale constructies langzaam worden uitgetrokken. De cliënten willen daar weinig van weten, blijven hoge eisen stellen en druk uitoefenen op de belastingadviseurs van Wijnkamp & Keulers – voor Wijnkamp zelf is de lol er wel een beetje vanaf, want

hij “dreigde te worden meegezogen” met zijn cliënten. Hij verkoopt zijn kantoor, wordt fiscaal advocaat en gaat andere typen cliënten bedienen. Dat leven verandert drastisch als hij weer eens gaat skiën, ditmaal in Sankt Anton in Tirol. Tijdens een après-ski ontmoet hij een Duitse arts uit Hamburg, tevens een fanatieke bergsportbeoefenaarster. Het klikt, en ze trekt bij Wijnkamp in die dan al in België woont. Ze gaan vaak skiën en later haalt Wijnkamp het diploma *Landesschilehrer*, zeg maar: het hogere diploma skileraar, een lang gekoesterde droom. Zijn toekomst ligt op de skipiste. Dat wordt werkelijkheid als zijn vrouw wordt gevraagd om te komen werken in een privékliniek in het stadje Imst. In 2007 emigreren ze naar Oostenrijk. Ze huren een appartement in Imst, Wijnkamp bouwt zijn advocatenpraktijk in Nederland langzaam af en gaat skiles geven aan toeristen. Na een jaar ontdekt Wijnkamp: het is dan wel leuk maar de romantiek van de skileraar is ook niet duurzaam. Net in die periode overweegt hij met zijn vrouw een huis te kopen in Imst, en de koop wordt begeleid door de Oostenrijkse advocaat Dr. Andreas Fink – in Oostenrijk is dat het werk van advocaten en nauwelijks van notarissen.

“Zeg Stephan, ben jij niet wat te jong om niet meer te werken?”

“Ik werk toch als gediplomeerd skileraar?”

“Ik bedoel: is het niet zonde om niets te doen met je rechtenopleiding? Je bent toch advocaat?”

“Waar denk je dan aan?” vraagt Wijnkamp aan Fink.

“Je kunt dat hier toch ook voortzetten?”

En zo begint er bij Wijnkamp weer wat te knagen. “Ik wilde best wat in het recht gaan doen, als ik het maar kon combineren met mijn hobby.”

PRINS FRISO

En zo start Wijnkamp met een studie Oostenrijks recht en mag vervolgens Dr. voor zijn naam zetten. Hij heeft zich dan al laten inschrijven als EU-advocaat bij de *Rechtsanwaltskammer*, de Oostenrijkse Orde van Advocaten. (Bij de Nederlandse balie is hij inmiddels uitgeschreven.) In Imst is hij nu als *Rechtsanwalt* gevestigd in hetzelfde kantoor als Fink Kolb Rechtsanwältin, met wie hij een associatie

heeft. In het pand werken twaalf mensen. Toch wil Wijnkamp niet vol aan de bak. Er moet ook nog tijd overblijven om te skiën en om bergen te beklimmen – in Oostenrijk of elders, tot in de Himalaya toe. Daar heeft hij al een zeventuizender op zijn naam staan. De eerste poging om een achtduizender, de Shisha Pangma, te beklimmen lukte niet door de aardbeving in Nepal waar hij middenin zat en hulp verleende. Hij wil zich toeleggen op ski-ongevallen

**“IN OOSTENRIJK
VALT SKIËN VEEL
MEER ONDER HET
VERKEERSRECHT
DAN ONDER HET
SPORTRECHT”**

waarvan Nederlanders en Vlamingen het slachtoffer zijn. Hij stuurt brieven naar Nederlandse rechtsbijstandsverzekeraars en houdt daar ook lezingen over de fitnesses van het Oostenrijkse letselschade- en schadevergoedingsrecht. In de hoop dat zij hun cliënten naar Wijnkamp doorsturen als ze eenmaal ontdekken dat zo'n zaak beter door een specialist kan worden gedaan, iemand die op de hoogte is van het Oostenrijkse procesrecht, de taal spreekt en ook ter plekke met een rechter de plaats van het ongeval kan reconstrueren. Als prins Friso in februari 2012 onder een lawine terechtkomt wordt Wijnkamp voor de Nederlandse camera's gehaald om toelichting te geven. Het gaat crescendo met zijn naamsbekendheid, en dat neemt nog verder toe als hij weer in de krant komt na het ski-ongeval van autocoureur Michael Schumacher. Van zijn ideaal rustiger te werken is dan weinig meer over: momenteel heeft hij een drukke en bloeiende letselschadepraktijk. "Oostenrijkse procedures worden doorgaans na een jaar afgerond. De meeste geschillen worden uitgeprocedeerd, Oostenrijkse verzekeraars procederen zeer snel. De meeste tijd zit in de schikkingsonderhandelingen die meestal op niets uitlopen."

**"DE RECHTERS HIER
WIJZEN VEEL
HOGERE
SCHADEBEDRAGEN
TOE DAN DIE IN
NEDERLAND"**

AANSPRAKELIJKHEID

Wie gaat skiën heeft te maken met de regels van de Fédération Internationale de Ski, kortweg de FIS. "Deze veiligheidsregels zijn de concretisering van de Oostenrijkse zorgvuldigheidsmaatstaf", vertelt Wijnkamp in zijn kantoor in Imst. Ze bepalen dat je rekening moet houden met andere skiërs en snowboarders, dat je snelheid in overeenstemming moet zijn met de drukte op de piste en met je vaardigheden, dat je het juiste spoor moet volgen en waar je veilig kunt stoppen of rusten. Het zijn de verkeersregels op de skibaan. Eigenlijk liggen ze voor de hand, maar veel mensen kennen die regels niet of vergeten ze als ze eenmaal aan het skiën zijn."

En dan kan het gebeuren dat je iemand van achteren onderuit skiet die net is gestopt op een onoverzichtelijke plaats, of dat je over een heuveltje 'vliegt' en bij iemand die er onder staat in zijn nek belandt. "Het is niet altijd verstandig achter of onder een heuveltje te staan of te stoppen op een onoverzichtelijke plaats. Dan kunnen beide partijen schuld zijn aan het ski-ongeval. Dat moet wel worden geanalyseerd en kan niet zomaar uit getuigenverklaringen worden gehaald, wat de zaak extra complex maakt." Zo is het gebruik van een skilift ook niet vrijblijvend. "Wie een skipas heeft, gaat juridisch gesproken een overeenkomst aan met de liftondernemer. En stoeltjesliften, kabelbanen, sleepliften of gondels zijn niet altijd zonder gevaren." Wijnkamp herinnert zich een sleepliftzaak. De

partner van een vrouw viel uit de sleeplift waardoor zij het evenwicht verloor. "De beugel van de sleeplift bleef aan haar rugzak hangen waardoor zij gedurende tien minuten werd gewurgd. Ze heeft het overleefd, maar door het zuurstofgebrek raakten wel haar hersenen beschadigd. In een andere zaak had een liftondernemer toegestaan dat enkele kinderen zonder hun ouders alleen in een gondel gingen. Eenmaal in de lucht za-

ten ze wat te ravotten, waardoor een deur door een defect openschoot. Een van de kinderen viel twintig meter de diepte in."

De liftondernemer is doorgaans ook verantwoordelijk voor het onderhoud en de veiligheid van de skipiste. "Hij moet er bijvoorbeeld voor zorgen dat er geen sneeuwkanon op een voor skiërs onverwachte plaats op de piste staat. Als je er toch tegenaan skiet, is de liftondernemer aansprakelijk. Ik had ooit een zaak waarin een skiër in een weiderooster reed. Dat zat onder de sneeuw, maar een deel ervan was zichtbaar omdat de sneeuw was gesmolten. Een skiër kwam er met zijn ski's in terecht, werd meters ver gekatapulteerd en liep een dwarslaesie op. En bij weer een ander geval verloor een kind met het Downsyndroom de controle en belandde met 70 kilometer per uur in een groep mensen. Daarbij vielen vele gewonden. De begeleider van het kind, een vrijwilliger, is aansprakelijk gesteld."

VERKEERSRECHT

Vooraf wanneer twee Nederlanders met elkaar in botsing komen wordt de zaak procesrechtelijk interessant en ook wel lastig. "De ene partij kan zijn schade proberen te verhalen op de andere door bij de Nederlandse rechter aan te kloppen", vertelt Wijnkamp. "Die is in zo'n geval naast de Oostenrijkse rechter competent, ook al vond het ongeval plaats in Oostenrijk. De vervolgvraag is: welk recht moet de Nederlandse rechter toepassen. Op grond van de Rome II-verordening moet dat volgens mij vanwege de engere verbinding door skipas en skipiste het Oostenrijkse recht zijn, maar vaak wordt het Nederlandse recht toegepast. Sommige Nederlandse letselschadebehandelaars die graag zo'n zaak doen sturen daarop aan, ook al omdat ze het Oostenrijkse recht niet kennen. Toch denk ik dat Nederlandse advocaten zo hun cliënt kunnen benadelen."

Wijnkamp verwijst als voorbeeld naar de uitspraak van het Hof Leeuwarden van 26 juni 2012. "Dat komt omdat de verwerende partij de zaak zal bepleiten aan de hand van de sport- en speljurisprudentie – Nederlandse advocaten, en ook vaak rechters, beschouwen skiën, zo blijkt uit de jurisprudentie, eerder als een sport. Bij sport en

Hogan
Lovells

"MIJN MUZIEK, MIJN INSPIRATIE"

*Stefan Dusault,
Advocaat Intellectual Property,
Media & Technology, Hogan Lovells*

"Voor mij is jazzmuziek een belangrijke inspiratiebron. Samenwerken, goed luisteren, improviseren en adequaat reageren. De advocatuur heeft veel overeenkomsten met muziek. En dat is ook wat me in beide zo aanspreekt. De veelzijdigheid van muziek prikkelt mij om tot het uiterste te gaan. Dat doe ik ook bij Hogan Lovells, een internationaal advocatenkantoor met een wereldwijd netwerk, voortreffelijke opleidingsmogelijkheden, een collegiale sfeer en uitdagende zaken. Voor mij dé plek om het maximale uit mezelf te halen!"

Ben jij ook uiterst gedreven en wil je samen tot het uiterste gaan?
Kies dan voor Hogan Lovells, aan de Keizersgracht in hartje Amsterdam.
www.werkenbijhoganlovells.nl

UITERST GEDREVEN

Hogan Lovells International LLP, advocaten, notarissen en belastingadviseurs

spel aanvaard je volgens Nederlands recht bewust bepaal de risico's waardoor de aansprakelijkheidsdrempel hoger komt te liggen. Maar als je er als Oostenrijks advocaat naar kijkt, dan hoef je veel risico's juist niet te aanvaarden omdat wij de sport- en spel-jurisprudentie niet kennen en meer bij het verkeersrecht aansluiten." Skiën mag dan wel een sportieve bezigheid zijn, het is veel minder sportrecht en veel meer verkeersrecht. Daarmee staat de aansprakelijkheid van de partij die het ongeval heeft veroorzaakt veel eerder vast.

Vaak wordt ook artikel 17 van het verdrag Rome II voor het gemak maar vergeten, zegt Wijnkamp. Volgens deze bepaling moeten de regels van het land waar het ongeval heeft plaatsgevonden worden gehanteerd. Bovendien zijn de schadebedragen die Oostenrijkse rechters toewijzen vele malen hoger. "Voor een knieletsel, dat je bij een ski-ongeval al snel oploopt, kun je hier wel tot 20.000 euro ontvangen. In Nederland wordt zo'n letsel ook wel vergoed maar krijgt het slachtoffer doorgaans lagere bedragen, en in sommige gevallen juist hogere bedragen. Er moet dus een vergelijking worden gemaakt alvorens wordt besloten de zaak ergens in te dienen. Verder heeft de Oostenrijkse rechter meer affiniteit en ervaring met skizaken en vindt er op de piste een reconstructie plaats, vaak in bijzijn van de rechter, deskundigen, advocaten en getuigen." De hoogte van het schadebedrag is voor de advocaat niet relevant: ook in Oostenrijk is *no cure no pay* verboden. Het slachtoffer dat een zaak wint, krijgt alle kosten vergoed, ook zijn advocaatkosten.

LAWINES

En in tegenstelling tot in Nederland komt bij dergelijke ongevallen ook snel het strafrecht om de hoek kijken. "Ik deed eens een zaak waarbij een skiër inreed op een klasje

kinderen die skiles kregen. De skiër gaf een vals adres op en vluchtte vervolgens. Dan zit je al in het strafrecht. Bovendien is er bij ski-ongevallen vaak sprake van *schwere Körperverletzung*, dus een vorm van mishandeling. In Nederland is dat niet gebruikelijk. Ook toeristen weten niet wat hen overkomt als de politie vanwege een ski-ongeval aan de deur staat."

Beroepsmatig ziet Wijnkamp veel slachtoffers van ski-ongevallen, maar ook in zijn vrije tijd. Hij is *Bergretter*, en wordt erop uitgestuurd om slachtoffers veilig naar beneden te krijgen. Dat zijn ook mensen die in de bergen zijn verdwaald of onder een lawine zijn terechtgekomen. Deze zijn meestal overleden en hun lichaam moet worden geborgen. Soms vliegt hij met de traumahelikopter mee, waar ook zijn vrouw als arts *Notarzt* zit. Dat klinkt een beetje als een *ambulance chaser*. "Als mijn vrouw een slachtoffer behandelt, dan weet ik niet wie dat is. Heeft zo'n slachtoffer een advocaat nodig, dan stuurt ze hem niet door naar mij. Uit ethische overwegingen. Ik begrijp dat en vind dat correct. Ik heb het druk genoeg." ■

VAKANTIEHUIZEN

Stephan Wijnkamp schat dat 80 procent van zijn zaken te maken hebben met ski- en bergsportrecht. De rest van de tijd gaat grotendeels op aan Oostenrijkse vakantiehuizen. "Nederlanders komen hier op vakantie en worden verliefd op een mooi huis. Wat ze niet weten is dat ze er echt moeten gaan wonen en het niet elf maanden per jaar mogen verhuren. Sommige makelaars wijzen hen daar wel op, maar zeggen ook: er wordt toch niet gecontroleerd. Ik zeg in negen van de tien gevallen: koop het toch maar niet. Als je er niet gaat wonen, dan loop je al snel tegen een boete aan en aan het eind van de rit, als je blijft verhuren, kun je zelfs worden onteigend."